

**РЕЦЕНЗИЈА НА СКРИПТА СО НАСЛОВ „Е-БИЗНИС“
ОД ДОЦЕНТ Д-Р ЗЛАТКО БЕЖОВСКИ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1202-80/14 од 7.6.2019 година од 171. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 6.6.2019 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Сашо Јосимовски, Економски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
- д-р Зоран Јаневски, Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Е-БИЗНИС“ скрипта од доц. д-р **Златко Бежовски**, наменет за студентите на прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Скриптата насловена како „Е-бизнис“ од доц. д-р Златко Бежовски е изработена како учебно помагало по предметот Е-бизнис, кој се слуша на сите насоки на Економски факултет во Штип, со неделен фонд од 6 часови (2+2+2).

Предметот Е-бизнис е задолжителен на насоките Менаџмент и претприемништво (III семестар), Финансии (III семестар) и Бизнис економија (VIII семестар), а избран на насоките Маркетинг менаџмент (VI семестар), Сметководство и ревизија (V семестар) и Бизнис информатика (I семестар), (насоката Бизнис информатика е заедничка со Факултетот за информатика).

Скриптата е изработена во согласност со наставната програма. Целта на ова учебно помагало е да ја надополнува основната препорачана литература за предметот.

Податоци за обемот на ракописот: Учебното помагало е напишано на 219 страници во А4 формат, со единичен проред, со употреба на фонт Arial, со големина на буквите 12. Во трудот се инкорпорирани бројни слики и графикони, како и стотина библиографски единици распоредени на 7 страници.

Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите согласно со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Како основна литература по предметот Е-бизнис на Економски факултет - Штип е предвиден учебникот „Е-бизнис“ од проф. д-р Ристе Темјановски, издаден во 2017 година од УГД.

Потребата за издавање на скрипта под овој наслов од доц. д-р Златко Бежовски се огледа низ неколку аспекти. Првенствено, доц. д-р Бежовски докторира во областа на е-бизнисот и долги години работи на оваа проблематика. Во звање е избран токму во областа на е-бизнисот и согласно со барањата во рамки на Универзитетот „Гоце Делчев“ од него се очекува да издаде скрипта по соодветниот предмет. Понатаму, пристапот на Бежовски се разликува од теоретско-концепцискиот пристап на проф. Темјановски. Бежовски е фокусиран на практичната примена на теоретските сознанија, при што материјата е исполнета со бројни примери и практично применливи знаења што се огледа и низ практикумот кој исто така е предмет на рецензија и претставува дополнување на оваа скрипта. Воедно, треба да се нагласи дека материјата во оваа област е динамична и токму ова учебно помагало ќе му ја даде потребната свежина на предметот Е-бизнис во следните неколку години.

Краток опис на содржината: Скриптата „Е-бизнис“ од авторот Бежовски е конципирана во 6 поглавја и истите во продолжение ќе бидат накратко елаборирани.

Првото поглавје со наслов „Вовед во електронскиот бизнис“ ги објаснува основните поими во е-бизнисот, како и историскиот контекст во кој настанува оваа дејност. Исто така се наведуваат ефектите од електронскиот бизнис во модерното општество, како и неговите предности и ограничувања.

Второто поглавје „Е-бизнис концепти и модели“ детално ги разработува е-бизнис концептите и моделите со што се дава јасна слика за можностите за креирање на конкретен електронски бизнис, како и за начините на кои може да се остаруваат онлајн приходи, нешто што може значително да се разликува од традиционалните методи на водење на бизнис.

Третото поглавје „Изградба на е-бизнис“ дава динамички и статички пристап при започнувањето и изградбата на е-бизнисот. Објаснети се 10 логички, последователни чекори врз основа на кои може да се започне и води е-бизнис, а исто така се објаснети и основните и дополнителните компоненти од кои се составени и врз основа на кои функционираат онлајн бизнисите. Исто така, во оваа поглавје се елаборирани и современите можности за финансирање на електронските бизниси, кои покрај традиционалните пристапи отвораат и нови инвентивни методи за прибирање на финансиски средства.

Четвртото поглавје „Веб-сајт - концептуализација, изработка и одржување“ се фокусира на еден од значајните елементи на секој е-бизнис. Без креирањето на современ и функционален веб-сајт тешко може да се замисли функционирањето на кој било дигитален бизнис. Ова поглавје ги објаснува основните постулати за изработка на модерен веб-сајт од техничка гледна точка повеќе задржувајќи се на менаџерските аспекти. Значајно внимание се посветува и на содржинскиот аспект на сајтот кој е еден од клучните фактори за привлекување и задржување на посетителите.

Петтото поглавје „Интернет маркетинг“ ја разработува проблематиката на маркетингот во современи услови, односно во е-опкружувањето во кое неминовно функционираат модерните бизниси без разлика дали се електронски или традиционални. Можеби основните концепти на маркетингот остануваат исти и во е-опкружувањето, но интернетот неминовно донесува нови маркетинг техники и концепти кои се образложени во ова поглавје. Во тој контекст ова поглавје ги обработува дефинирањето на е-маркетингот, е-потрошувачите, комуникацискиот микс на интернет, оптимизацијата за пребарувачи, маркетингот на привлекување итн.

Шестото поглавје „Прифаќање и имплементација на е-бизнисот“ генерално говори за прифаќањето на е-бизнисот во земјите во развој со акцент на нашата држава. Авторот покрај описот на тековните состојби нуди и конкретни концепти и прелози за успешно прифаќање и примена на е-бизнис моделите и практиките и од страна на нашите компании и онлајн претприемачи.

ЗАКЛУЧОК

Учебното помагало (скрипта) со наслов „Е-бизнис“ од доц. д-р Златко Бежовски претставува сеопфатна целина на материјата поврзана со изучувањето на електронскиот бизнис.

Трудот дава солидна теоретска основа за изучување на оваа проблематика надополнета со практични примери и актуелни теми од оваа динамична област.

Јазикот на којшто е напишана скриптата одговара на возраста и степенот на претходно образование на студентите каде што основните поими дополнително се објаснети и се надополнети со графикони, табели и соодветни примери од праксата. Воено материјата ги насочува студентите практично да ги применат научените сознанија во насока на креирање на сопствени електронски бизниси или полесно вклопување во постоечките.

Сметаме дека вака конципираниот труд соодветно ќе ја надополни предвидената наставна програма по предметот Е-бизнис во рамки на Економскиот факултет во Штип.

Врз основа на горенаведеното, имаме особена чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Економски факултет во Штип скриптата со наслов „Е-бизнис“ од доц. д-р Златко Бежовски да ја одобри за издавање.

Рецензенти

Д-р Сашо Јосимовски, редовен професор, с.р.

Д-р Зоран Јаневски, редовен професор, с.р.